

ADALET

Ay boyunca işlenecek değerle ilgili, öğrencilerin bireysel veya grup oluşturarak sınıf öğretmenlerinin rehberliğinde çalışmalar yapmaları, okul ve sınıf panolarını ayın değeriyle ilgili resim, şiir, karikatür vb. yazı ve görsellerle doldurmaları sağlanır.

A. PANOLARA ASILACAK DÖKÜMANLAR

Adalet: 1. Birisine ya da bir şeye hakkını vermek, hakkı gözetmek, yerine getirmek, doğruluk. 2. Herkese ya da her şeye layık olduğu şekilde davranmak. 3. Herkese ya da her şeye eşit mesafede ve layık olduğu şekilde davranmak. [1]

A.1. Ayın Sorusu

- Herkese adalet nasıl sağlanabilir?
- Adaletin bize sağladığı faydalar neler olabilir?

A.2. Özlü Sözler

"Adalet mülkün temelidir." (Hz. Ömer)

"Adaletin kuvvetli, kuvvetlinin de adaletli olması gerekir." (Pascal)

"Adaletin küçüldüğü ülkelerde büyük olan artık suçlulardır." (Anonim)

"Adalet olmayınca bir yerde, insan düşer o yerde her derde." (Anonim)

"Adalet ancak hakikatten, mutluluk ancak adaletten doğabilir." (Anatole France)

"Adaletle zulüm bir yerde durmaz."

"Adalet, evrenin ruhudur." (Ömer Hayyam)

"Adaletin gecikmesi adaletsizliktir." (W. S. Landor)

"Adaletin olmadığı yerde ahlak da yoktur." (Montaigne)

B. SINIF İÇİ ETKİNLİKLER

B.1. DERSTE İŞLENEBİLECEK ÖRNEKLER

Okuma Metni (Kurşun Kalemin Hikâyesi)

Ninesini bir mektup yazarken izleyen çocuk sordu: -"Yaşadıklarımız için bir hikâye mi yazıyorsun? Yoksa benim hakkımda mı?" Ninesi yazmayı kesti ve torununa şöyle dedi: -"Aslında, senin hakkımda yazıyorum. Fakat kelimelerden daha önemlisi, kullandığım *Kurşun Kalem*. Umarım büyüdüğünde sen de bu kurşun kalem gibi olursun." Çocuk merakla kurşun kaleme baktı. Özel bir kalem gibi görünmüyordu. - "Fakat daha önce gördüğüm diğer kurşun kalemler ile aynı!" - "Bu, senin nasıl baktığın ile alakalı. Kurşun kalem, yanlış bir şey yazdığı anda bunu bir silgiyle silmene her zaman imkan tanır. Yaptığımız bir şeyi sonradan düzeltmenin kötü bir şey olmadığını anlamalısın, aksine bu bizi adalet yolunda tutmaya yarayan en önemli şeyybleiriddir. Adaletli olursan ömrün de huzur içinde geçecektir. [2]

B.2. ADALET DAVRANIŞLARININ KAZANDIRILMASI

Terazi Etkinliđi

- İki kefesi olan bir terazi temin edin.
- Ağırlıkları birbirinden farklı çeşitli eşyaları da bir araya toplayın.
- Öğrencilerinizden eşyaları kullanarak terazinin kefelelerini eşitlemesini isteyin.
- Onlar çalışırken denge kavramı ile ilgili onlarla konuşun.
- Terazinin kefelelerinden birinin sürekli aşağıda olmasının sebeplerini ve sonuçlarını tartışın.
- Dengeli davranışların nasıl olabileceğine vurgular yapın.
- Dengesiz davranmanın sonuçlarını konuşacağınız bir tartışmayla çalışmayı bitirin.
- Girişecekleri yeni eylemlerde terazi deneyimini hatırlatın.
- Terazi kelimesini aranızda şifre haline getirin.

Söz Alacak Öğrencinin Seçilmesi

- Ders esnasında söz alacak öğrencinin seçilmesine, bir önceki söz alan öğrencinin karar vermesi sağlanır.
- Kolay soru sorulduğunda yakın arkadaşına mı, yoksa zor soru sorulduğunda başka bir arkadaşına mı söz veriyor?
- Bütün sınıf ve öğretmen tarafından takip edilir.
- Söz alacak öğrencinin seçilmesinde daha önceden söz almamış öğrencilerin seçilmesi esas alınmalıdır.

NE KADAR ADİLİZ?

S.NO	SORULAR	HER ZAMAN	BAZEN	HİÇBİR ZAMAN
1	Haksızlık yapan kişi benim arkadaşım olsa da söylerim.			
2	Doğruyu söyleyen kişi arkadaşım olmasa da onu desteklerim.			
3	Oyunlarda her arkadaşıma eşit fırsat veririm.			
4	Sınıfta söz verme konusunda eşit davranılır.			
5	Sınıfta görev alma konusunda eşit davranılır.			

Ölçek, tüm sınıf öğrencilerine uygulandıktan sonra, HİÇBİR ZAMAN'ların çok işaretlendiği maddeler sınıfta tartışmaya açılır.

B.3. YARIŞMA

- Adalet konulu öykü ve şiir yarışması düzenlenebilir.
- Adalet kupası adını verdiğimiz futbol, basketbol, satranç, voleybol vb. spor dallarında yarışmalar düzenlenebilir. Yarışmalardaki hakemler öğrenciler arasından seçilebilir. Böylece hakem öğrencilerin

adil bir yönetim sergileyip sergilemedikleri(kendi arkadaşlarını kayırıp kayırmadıkları) gözlenir. Adil yönetim sergileyen öğrenciler ödüllendirilerek, adaletli davranma konusunda farkındalık artırılabilir.

B.4. BEYİN FIRTINASI

- Adalet güç ile mi sağlanır hukuk ile mi?
- Adalet şartlara göre değişir mi değişmez mi?

B.5. MÜNAZARA

- Eşitlik ve adalet aynı mıdır, değil midir?
- Önyargı adaleti engeller mi, engellemez mi?
- Bencillik adalet duygusunu engeller mi engellemez mi?

C. VELİLERLE PAYLAŞILABİLECEK BİLGİLER

Adalet Kavramı Hakkında

Adalet, hakkın gözetilmesi ve yerine getirilmesi anlamına gelir. Haklı ile haksızın ayırt edilmesi adaletle sağlanır. Bu anlamda herhangi bir durumun adil (adaletli) olup olmadığından söz edilebilir. Adalet kavramı temelde hukuk kurallarına uygunluğu içerir. Öte yandan, adalet insanların toplum içindeki davranışlarıyla ilgili olduğundan ahlak ve din kurallarıyla da ilişkilidir.

Adalet; kısaca haklılık ve hakka uygunluktur. Öznel anlamda adalet, herkesin hakkını tanıma konusunda değişmez ve kesin istektir. Nesnel anlamda adalet, karşıt çıkarlar arasında hakka (hukuka) uygun bir denkluktur, eşitlik düşüncesidir.

Adil Olmayı Öğretmek İçin Adil Davranmalıyız

(Kardeşler Arasında Adaletli Davranma)

Ailede birden fazla çocuk varsa çocuklar arasında adaleti sağlamak da önemlidir. Diyelim ki çocuklardan biri güzel bir şey yaptı. Anne bu çocuğu ödüllendirmek istiyor, baba ise diğer çocuğa haksızlık olacağını düşündüğü için itiraz ediyor. Böyle bir durumda çocukların ikisi de ödül alırsa bu kez de ödülü gerçekten hak edene haksızlık olur. Hak etmediği halde ödül alan çocukta hak duygusu gelişmez, ömür boyu vermeden almak ister. Diğer çocuk ise “Ben çaba sarf ediyorum, hak ediyorum. Niye o da aynı şeyi alıyor?” diye düşünür. Olumlu davranışı pekiştirilmediği için adaletle karşı güvensizlik duygusu hisseder.

“İki kardeş arasında eşitliği sağlayalım” derken farkında olmadan belirli sınırları olmayan, dilediği zaman dilediğini yapma hakkını kendinde bulan bireyler yetişebilir. Anne babalar anlık çözümler geliştirmek yerine olayları uzun vadeli değerlendirmelidirler. Çocuk o an belki üzülecektir ama uzun vadede üzülmemesi daha önemlidir.

Medeni toplumları diğerlerinden ayıran en büyük özellik hakka saygıdır. Bu bilinç küçük yaşlarda yeşertilmelidir. Hak duygusu gelişmiş bir toplumda yetişen ve kendi sınırlarını bilen bir çocuk, büyük bir ihtimalle kardeşinin o ödülü hak ederek aldığını, kendisinin ödüllendirilmemesinin normal bir durum olduğunu düşünebilir. Çocuklarımızı bu bilinçle yetiştirmeliyiz.

Bu bilinci yerleştirmek için çocuğa benimsetmek istediğimiz ilkeyi; kardeş kıskançlığını ya da kardeşler arası rekabeti ortaya çıkararak değil, iyi şeylerle bağlatarak anlatmak gerekir. Çocuğun olumsuz duygularının harekete geçmemesi için olayı adaletle, hak duygusuna vurgu yaparak anlatmalıyız. Çocuk kıskanmadan hakkına razı olmayı öğ-

renmelidir. Bunu öğrenmek kolay değildir ama öğrenildiğinde hayat boyunca kişinin işine yarayacaktır. [3]

D. KAZANIMLAR

1. Haklı olanın yanında yer alır.
2. Yakın çevresinde ve ailesinde tespit ettiği haksızlıkları dile getirir.
3. Arkadaşlarına adil davranır.
4. Bencil davranmaktan kaçınır.
5. Hak ettiğine razı olur.

E. KAYNAKÇA

[1] <http://www.msxlab.org/forum/hukuk/83063-adalet-nedir-adalet-kavrami-hakkinda.html#ixzz1PulWxwUq>,

[2] <http://www.turkforum.net/474907-kursun-kalemin-hikayesi.html>,

[3] <http://www.yukselenkoleji.k12.tr/adaletmektubu.html>.

Alıntı: Mersin İl Milli Eğitim Müdürlüğü (Değerlerimi Öğreniyorum Rehber Kitap 2012)